

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Навчально-науковий інститут мистецтв

Кафедра методики викладання образотворчого і декоративно-прикладного
мистецтва та дизайну

**СИЛАБУС
ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА
«Мистецька освіта Прикарпаття ХХ – ХХІ століття»**

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма «Середня освіта (Образотворче мистецтво)»

Спеціальність 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями)

Спеціалізація: 014.12 (Образотворче мистецтво)

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри

Протокол № 3

від «1» грудня 2023 р.

м. Івано-Франківськ – 2023р.

1. Загальна інформація		
Назва освітнього компонента		Мистецька освіта Прикарпаття ХХ – ХХІ століття
Викладач (-і)		Дяків Марія Володимирівна
Контактний телефон Викладача		+38 0679586553
Е-mail викладача		maria.dyakiv@pnu.edu.ua
Формат освітнього компонента		офлайн/онлайн
Обсяг освітнього компонента		3 кредити ЄКТС, 90 годин
Посилання на сайт дистанційного навчання		https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації		Четвер, 15.00-16.00
2. Анотація до освітнього компонента		
<p>Процеси становлення сучасної мистецької освіти є актуальними питаннями вивчення в системі підготовки педагога художніх дисциплін. Розгляд історичного аспекту формування мистецьких навчальних інституцій на території Прикарпаття впродовж ХХ століття дає змогу розглянути передумови появи та розвитку освітніх мистецьких закладів в культурологічному підході утвердження новітньої системи цінностей українського суспільства. Розширені знання з даної проблеми потребують також опрацювання в новітніх формах мистецької практичної педагогічної діяльності за критеріями початкової, профільної, фахової передвищої, та вищої освіти.</p> <p>Предметом вивчення пропонованої дисципліни є комплекс навчально-виховного процесу у мистецьких освітніх закладах Прикарпаття, де здобуваються художньо-естетичні та практичні компетентності художників-педагогів. В процесі дослідження мистецької освіти важливим є розуміння мистецької грамотності, мистецької діяльності та мистецької комунікації, які здобуваються на певних рівнях в освітніх мистецьких закладах.</p>		
3. Мета та цілі освітнього компонента		
<p>Метою вивчення навчальної дисципліни є набуття відповідних знань у галузі педагогічної освіти, освоєння теоретичних основ мистецької освіти, розширення професійних компетенцій в результаті підготовки майбутніх педагогів.</p> <p>Відповідно до вимог освітньої процесу студенти повинні:</p> <p>знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> •теоретичний матеріал з історії формування мистецької освіти на території Прикарпаття; •діяльність закладів мистецької освіти, які готують майбутніх педагогів-художників; •поділ та специфіку навчання в мистецьких закладах; •особливості підготовки фахівців першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів освіти; •поняття та термінологію мистецької освіти. <p>вміти :</p> <ul style="list-style-type: none"> •на практиці застосовувати теоретичні відомості. Досягнути майстерності при виконанні поставлених завдань; •професійно підходити до вирішення проблем в мистецькій освіті; •впроваджувати новітні методи навчання в професійній діяльності; •користуватись інноваційними засобами в системі мистецької освіти; •користуватись педагогічним мистецьким досвідом для реалізації поставлених завдань. 		
4. Програмні компетентності та результати навчання		
<p>Інтегральна компетентність.</p> <p>Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі</p>		

образотворчої та освітньої діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності.

ЗК 1. Здатність письмово й усно спілкуватися (комунікувати) українською - державною мовою; здатність реагувати мовними засобами на повний спектр соціальних і культурних явищ - у навчанні і на практиці; здатність використовувати засоби художньої виразності у сучасному полікультурному просторі.

ЗК 4. Здатність ефективно формувати комунікаційну стратегію в загальноосвітньому процесі, працювати в команді з дотриманням етичних норм і цінностей сучасного мультикультурного суспільства, діяти соціально відповідально, толерантно та коректно.

ЗК 5. Здатність вчитися самостійно й автономно, розробляти власну траєкторію саморозвитку упродовж навчання в університеті та усього життя.

ЗК 6. Здатність генерувати нові ідеї, вміння диференціювати традиційні та інноваційні способи вирішення завдань та знаходити межі їхнього застосування у навчально-виховному процесі.

ЗК 7. Здатність забезпечувати особисту та групову відповідальність за дотримання виконавської дисципліни, вміння визначати і наполегливо реалізовувати поставлені завдання і взяті зобов'язання.

Фахові компетентності.

ФК 1. Здатність до теоретичного освоєння мистецької спадщини, фахової орієнтації у сучасному світовому та українському образотворчому просторі.

ФК 6. Здатність до творчої, художньо-педагогічної, організаторської та художньо-естетичної діяльності, спрямованої на духовний і культурний розвиток особистості.

ФК 12. Здатність застосовувати образотворче мистецтво як засіб естетичного виховання школярів.

ФК 13. Здатність застосовувати сучасні методики і освітні технології для забезпечення якості оволодіння основами образотворчості в закладах загальної середньої та позашкільної освіти з образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва, початкових спеціалізованих мистецьких навчальних закладах з поглибленим вивченням образотворчого мистецтва.

Програмні результати навчання

ПРН 1. Вміння вирішувати нестандартні проблем та завдань в галузі професійної діяльності або у процесі навчання, що потребують інтегрованих знань застосування певних теорій і методів відповідної науки.

ПРН 3. Знання етапності процесу формування уявлень про сутність, види та жанри мистецтва; оперування системою мистецьких знань, художньо-естетичних понять і категорій, необхідних для викладання образотворчих дисциплін у школі та позашкільних закладах.

Застосування знань та розумінь

ПРН 5. Вміння використовувати власні знання в процесі освітньо-практичної діяльності.

Формування суджень

ПРН 14. Здатність застосовувати сучасні методики і освітні технології для забезпечення якості вивчення учнями образотворчого мистецтва в закладах загальної середньої та позашкільної освіти.

5. Організація навчання

Обсяг освітнього компонента

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	26
Практична робота	4
Самостійна робота	60

Ознаки освітнього компонента

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний/вибірковий
7	014 «Середня освіта»	4	вибірковий

Тематика освітнього компонента

Тема	кількість год.		
	лекції	практичні заняття	сам. роб.
Тема 1. Мистецька освіта – освітня галузь спрямована на розвиток у людини спеціальних художніх здібностей.	2		
Тема 2. Соціокультурна трансформація мистецької освіти ХХ – ХХІ ст.	4		
Тема 3. Історична довідка появи та розвитку мистецької освіти на Прикарпатті.	2		30
Тема 4. Сучасна мистецька освіта в реаліях цифрових технологій.	4		
Тема 5. Початкова мистецька освіта: мета, рівні, методи та прийоми.	4	2	
Тема 6. Профільна мистецька освіта.	2		30
Тема 7. Фахова передвища мистецька освіта.	4		
Тема 8. Вища мистецька освіта.	4	2	

6. Система оцінювання освітнього компонента

Загальна система оцінювання освітнього компонента	Вид контролю – екзамен Максимальна кількість балів – 100. Практичні заняття – 10 балів, Письмові завдання - 20 Контрольна робота – 25 балів; Тестові завдання – 25 балів Самостійна робота / індивідуальне/творче завдання – 20.
Вимоги до письмових робіт	Контрольна робота – 25 балів Тестові завдання – 20 балів Самостійна робота – 25.
Практичні заняття	Максимальна оцінка – 45 балів
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання 50 % завдань
Підсумковий контроль	Форма контролю - екзамен; Форма здачі – комбінована (усна, письмова).

7. Політика освітнього компонента

1. Викладання курсу та взаємодія із здобувачем вищої освіти ґрунтуються на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних працівників: Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника; Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника; Положення про запобігання академічному плагіату в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника.

Ознайомитися з цими положеннями та документами можна за посиланням <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>

2. Пропуски практичних занять відпрацьовуються. Здобувач вищої освіти зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття відповідно до «Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 309 від 19 травня 2023 р.).

3. Порядок та організація контролю знань здобувачів вищої освіти визначаються «Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» введеного в дію наказом ректора No 447 від 24 липня 2015 р.; із внесеними змінами наказом ректора No 417 від 03 липня 2023 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/08/polozgenia-pro-osp_7-redaktsia.pdf та «Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора No799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом No 309 від 19 травня 2023 р.) <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/05/otzinnuvannja-uspishnosti.pdf>.
4. Неформальна освіта зараховується згідно «Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>

8. Рекомендована література

Основна література:

1. Інтегральна система мистецької освіти: етнокультурний напрям розвитку здібностей творчої особистості: колективна монографія. Керівник авторського проекту В.І. Федоришин. Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2021. 366 с.
2. Комаровська О. А. Мистецька освіта: глибина та багатогранність. Мистецтво та освіта. 2016. Вип. 1. С. 6–9.
3. Комаровська О. А. Мистецька освіта: передчуття змін і готовність до них. Мистецтво та освіта. 2017. Вип. 3 (85). С. 10–15.
4. Масол Л. М. Концепція загальної мистецької освіти. Мистецтво та освіта, 2004. Вип. 1. С.2–5.
5. Мистецька освіта в Україні: теорія і практика / [О. П. Рудницька, О. М. Отич, О. В. Михайличенко та ін.; заг. ред. О. В. Михайличенко]. Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2010. 257 с.
6. Мистецька освіта та розвиток творчої особистості: зб. наук. пр. / Засновник Рівнен. держ. гуманіт. ун-т. Ін-т мистецтв; гол. редкол. Я. В. Сверлюк. – Рівне : Волинські береги, 2021. Вип. 7. 209 с.
7. Мовчан В. С. Естетика. Київ: Знання, 2011. 527 с.
8. Мусиєнко-Репська В. У. Концептуальні засади мистецької освіти // Наука і освіта. URL: https://scienceandeducation.pdpu.edu.ua/doc/2011/5_2011/12.pdf
9. Падалка Г. М. Теорія та методика мистецької освіти. Наукова школа: колективна монографія/ під наук. ред. А. В. Козир. 2-ге вид., доп. Київ: НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2011. 402 с.
10. Про вищу освіту: Закон України № 1556-VII від 01.07.2014 р. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
11. 15. Про загальну середню освіту: Закон України від 1999 р. № 28. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/651-14>
12. 16. Про освіту: Закон України № 2145-19-VIII від 05.09.2017. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
13. Рудницька О. П. Педагогіка: загальна та мистецька / О.П. Рудницька. – Тернопіль: Навч. книга, 2005. 360 с.
14. Савченко О. Я. Розвиток змісту початкової освіти в умовах державного суверенітету України: методологічний, законодавчий, дидактичний аспекти. Педагогічна і психологічна науки в Україні. 2012. Вип. 3. С. 61–74.
15. Шмагало Р.Т. Мистецька освіта в Україні середини XIX – середини XX ст.: структурування, методологія, художні позиції. Львів: Українські технології, 2005. 528с., 742 іл.
16. Шмагало Р.Т. Мистецька освіта і мистецтвознавство в Україні середини XIX - середини XX ст.: структурування, методологія, художні позиції. Львів : ЛНАМ, 2022. 548 с.: 743 іл.
17. Шмагало Р. Т. Мистецька освіта й мистецтво в культуротворчому процесі України XX–XXI ст. Львів: ЛНАМ; Тернопіль: Мандрівець, 2013. 530 с.

18. Шульгіна В. Д., Рябінко С. М. Творча діяльність особистості у системі мистецької освіти України: європейський контекст. Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв. Київ, 2017. Вип. 1. С. 80–85.

Додаткова література:

1. Актуальні питання мистецької освіти та виховання: наукове видання : вип. 2 (12) / гол. ред. Ніколаї Г. Ю. Суми : ФОП Цьома С.П., 2018. 270 с.
2. Мистецька освіта: теорія, методологія, технології: збірник матеріалів II Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Кривий Ріг, 14 листопада 2019 р. / голов. ред. Н. А. Овчаренко, ред. Р. О. Любар. Кривий Ріг, 2019. 184 с.
3. Мистецька школа в системі національної освіти України: Навчальних посібник Львів: ЛАМ, 1999. 248 с.: іл.
4. Мистецька освіта України і сучасне народне мистецтво: складові взаємодії // Матеріали Всеукраїнської наукової конференції: «Сучасне народне мистецтво України: теорія і реальність» / Відповідальний редактор - Р. Шмагало. Львів: Українські технології, 2002. 80с.
5. Національні процеси в Україні: історія і сучасність. Документи і матеріали: довідник: у 2 ч. / упор. І. О. Кресіна, В. Ф. Панібудьласка. Київ: Вища шк., 1997. Ч. 2. С. 76.
6. Паньок Т. В. Становлення вищої художньої освіти на початку ХХ століття. URL: <https://dspace.hnpu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/978ff747-04ee-45e5-a144-de592d2e35be/content>
7. Святненко Г. В. Зміцнення матеріально-технічної бази вищих навчальних закладів культури і мистецтва України в 30-80-ті роки // Питання історії культури України: зб. наук. пр. / Київськ ін-т культури; ред. колегія: Гордієнко Л. М. (кер.), Гірявець Т. О., Кондратюк А. С., Кузнецова Л. В., Ольговський С. Я., Путро О. І. Київ, 1995.
8. Сірополко С. Народна освіта на українських землях і в колоніях. Українська культура: лекції / за ред. Д. Антоновича. Київ: Либідь, 1993. С.72–91.
9. Словник митців-педагогів України та з України у світі (1850–1950-і рр.). Львів: Українські технології, 2002. 144 с.

Викладач: Дяків Марія Володимирівна,

доцент кафедри методики викладання
образотворчого і декоративно-
прикладного мистецтва та дизайну